

Δρ Μάνος Δανέζης
Επίκουρος Καθηγητής Αστροφυσικής
Τμήμα Φυσικής ΕΚΠΑ
email: edanezis@phys.uoa.gr

Αθήνα 15 Ιουλίου 2011

Προτάσεις βελτίωσης του σχεδίου νόμου για την Ανώτατη Εκπαίδευση

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

- 1.«...το πρόβλημα της συγκρότησης μιας νέας πανεπιστημιακής ιδεολογικής και οργανωτικής δομής την περίοδο που διανύουμε είναι ένα πολύπλοκο πρόβλημα, εφόσον δεν υπάρχει ένα νέο παγιωμένο και ευρύτερο κοινωνικό μοντέλο, που θα το εντάξει στη δομή του. Αυτό σημαίνει ότι κάθε νόμος είναι ένα βήμα προς ένα στόχο
- 2.Μέχρι το επίπεδο της Σχολής πρέπει να γίνουν ριζικές αλλαγές αλλά όχι στο επίπεδο που να μην μπορεί να λειτουργήσει η Σχολή την περίοδο της εφαρμογής των ευρύτερων πανεπιστημιακών ανακατατάξεων
- 3.Αν δεν λειτουργήσει σύμφωνα με τα επόμενα οι Πανεπιστημιακοί Τομείς (ιδιαίτερα στις Σχολές Θετικών Επιστημών και τα Πολυτεχνεία), έστω σε μεταβατικό επίπεδο, είναι φανερό ότι για πολλές πανεπιστημιακές περιόδους δεν θα λειτουργήσει το Πανεπιστήμιο, με άμεσο αποτέλεσμα να ακρωθεί στο σύνολό του, σε πρακτικό επίπεδο ολόκληρος ο νόμος
- 4.Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος να αντικατασταθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος το οποίο ήδη υπάρχει σαν θεσμός
- 5.Ο κοσμήτορας δεν πρέπει να διορίζεται αλλά να εκλέγεται από το ευρύτερο όργανο του Συμβουλίου της Σχολής
- 6.Ο πρότανης πρέπει να συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου και να προεδρεύει του Συμβουλίου.
- 7.Στα όργανα δεν πρέπει να συμμετέχουν κληρικοί ή εκπρόσωποί τους με την θεσμική τους ιδιότητα
- 8.Στα όργανα μπορούν να συμμετέχουν επιχειρηματίες μόνο αν είναι μεγάλοι ευεργέτες
- 9.Προσοχή στις μεταβατικές διατάξεις που αφορούν το υπάρχον προσωπικό. Αυτοί θα κληθούν να εφαρμόσουν το νόμο.

Βασική Αρχή (ο μεταβατικός χαρακτήρας του νόμου)

ΠΡΟΣΟΧΗ «...το πρόβλημα της συγκρότησης μιας νέας πανεπιστημιακής ιδεολογικής και οργανωτικής δομής την περίοδο που διανύουμε είναι ένα πολύπλοκο πρόβλημα, εφόσον δεν υπάρχει ένα νέο παγιωμένο και ευρύτερο κοινωνικό μοντέλο, που θα το εντάξει στη δομή του. Αυτό σημαίνει ότι κάθε νόμος είναι ένα βήμα προς ένα στοχο...»

Αρχικά θα πρέπει να σημειώσουμε ότι παρά την γενικά θετική και καινοτόμα κατεύθυνση του σχεδίου νόμου για τα ΑΕΙ, το Υπουργείο δεν πρέπει να ξεχνάει μερικά δεδομένα:.

Ο οποιοσδήποτε νόμος για τα ΑΕΙ δεν αποτελεί και μια τελική λύση του προβλήματος αλλά ένα βασικό βήμα προς την κατεύθυνση της λύσης του. Αυτό σημαίνει ότι η δομή και η λειτουργία που προτείνεται θα πρέπει βασικά να αλλάζει τα ΜΕΓΑΛΑ και ΒΑΣΙΚΑ αντιλαμβανόμενη όμως τις αδυναμίες και τις αγκυλώσεις της Πανεπιστημιακής Κοινότητας στα ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΑ. Αυτά τα δευτερεύοντα θα λυθούν στο δρόμο, από επόμενους Υπουργούς όταν

έχουν παγιωθεί τα μεγάλα και βασικά τα οποία και αποτελούν ουσιαστικά την έννοια της μεγάλης ΑΛΛΑΓΗΣ στα ΑΕΙ που προτείνει σήμερα το Υπουργείο.

Ο διάλογος που έχει ανοίξει για τη διαμόρφωση του νέου καταστατικού χάρτη των ΑΕΙ δεν μπορεί να περιορίζεται στον τρόπο εκλογής των πρυτάνεων ή αντιπρυτάνεων ή γενικότερα των θέσεων οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής εξουσίας, αλλά σε ολόκληρη την πανεπιστημιακή διοικητική δομή. Κανένας πανεπιστημιακός, εκπαιδευτικός και ερευνητής, κανένας φοιτητής ή διοικητικός υπάλληλος δεν ενδιαφέρεται για το όνομα των πρυτανικών αρχών. Αυτό το οποίο ενδιαφέρει είναι το αν η συγκεκριμένη πανεπιστημιακή διοίκηση μπορεί να εξυπηρετήσει, στην καλή περίπτωση, το Πανεπιστήμιο και στην κακή περίπτωση τις προσωπικές, κοινωνικές, οικονομικές και επαγγελματικές σκοπιμότητες

Τα προηγούμενα εκτενώς τα αναφέραμε και στην αναλυτική πρόταση μας για την δομή και την λειτουργία των ΑΕΙ την οποία έχει κατατεθεί στο Υπουργείο πολύ καιρό πριν την κατάθεση του σχεδίου νόμου (επισυνάπτεται). Γράφαμε ειδικότερα:

«Όπως θα έγινε φανερό, το πρόβλημα της συγκρότησης μιας νέας πανεπιστημιακής ιδεολογικής και οργανωτικής δομής την περίοδο που διανύουμε είναι ένα πολύπλοκο πρόβλημα, εφόσον δεν υπάρχει ένα νέο παγιωμένο και ευρύτερο κοινωνικό μοντέλο, που θα το εντάξει στη δομή του.

Κάτω από αυτά τα δεδομένα, θα πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι το οποιοδήποτε οργανωτικό ή ιδεολογικό σχήμα και αν προταθεί για τα Πανεπιστήμια, δεν μπορεί να αποτελεί παρά το πρόπλασμα μιας «κοινωνίας στα σκαριά», που δεν θα πρέπει να μπερδεύει τη στρατηγική του κοινωνικού και πολιτικού πειραματισμού, που θα πρέπει να τολμήσει, με τον τελικό στόχο που είναι το ιδανικό Πανεπιστήμιο.

Η Πανεπιστημιακή Κοινότητα θα πρέπει πλέον να συνειδητοποιήσει, ότι, σαν στοιχείο της κοινωνίας, αποτελεί μέρος μιας ζωντανής και συνεχούς διαδικασίας μετασχηματισμού «Εδώ και Τώρα», που δεν θα πρέπει να φθείρεται μέσα στην αναμονή ενός ανεκπλήρωτου απελευθερωτικού μύθου.

Η προσπάθεια της Πανεπιστημιακής Κοινότητας, να δημιουργήσει, μέσω της οργανωτικής της ανασυγκρότησης, «ένα πρόπλασμα» της κοινωνίας που έρχεται, πρέπει να αρχίσει άμεσα, άσχετα αν γνωρίζουμε εκ των προτέρων ότι οι προϋποθέσεις και η ευρύτητα του προπλάσματος, θα έχει έναν διαφορετικό χαρακτήρα και νόημα από εκείνο της νέας κοινωνίας που έρχεται»

Λαμβάνοντας υπόψη μας όλα τα προηγούμενα προτείνουμε την αναθεώρηση του περιεχομένου του σχεδίου νόμου στα επόμενα

Διοικητική Δομή

ΠΡΟΣΟΧΗ Μέχρι το επίπεδο της Σχολής πρέπει να γίνουν ριζικές αλλαγές αλλά όχι στο επίπεδο που να μην μπορεί να λειτουργήσει η Σχολή την περίοδο της εφαρμογής των ευρύτερων πανεπιστημιακών ανακατατάξεων

Θα πρέπει να διασφαλιστεί, μέσω του νέου νόμου, η άμεση λειτουργία του Πανεπιστημίου στο επίπεδο της εκπαίδευσης και της έρευνας. Η λειτουργίες αυτές αφορούν την δομή του Πανεπιστημίου μέχρι και την Σχολή. Αυτό σημαίνει ότι μέχρι το επίπεδο της Σχολής το Πανεπιστήμιο πρέπει:

A. Να αποκτήσει μια ευέλικτη διοικητική δομή

B. Να διασφαλίζει τον ουσιαστικό (και όχι δημοκρατικοφανή) αυτοδιοικούμενο χαρακτήρα του
Στο επίπεδο αυτό το σχέδιο νόμου έχει βασικές αδυναμίες. Σημειώνουμε τις σημαντικότερες από αυτές.

α. Συγκρότηση του Τομέα

***ΠΡΟΣΟΧΗ** Αν δεν λειτουργήσει σύμφωνα με τα επόμενα ο Τομέας, έστω σε μεταβατικό επίπεδο, είναι φανερό ότι για πολλές πανεπιστημιακές περιόδους δεν θα λειτουργήσει το Πανεπιστήμιο με άμεσο αποτέλεσμα να ακρωθεί στο σύνολό του, σε πρακτικό επίπεδο ολόκληρος ο νόμος*

Το σχέδιο νόμου φαίνεται ότι αγνοεί ότι αποστολή του Πανεπιστημίου δεν είναι μόνο η Εκπαίδευση αλλά και η Έρευνα. Βασικό κύτταρο της εξειδικευμένης έρευνας είναι ο **Τομέας**, ένα θεσμό τον οποίο δεν αναφέρει καν το σχέδιο νόμου. Ο Τομέας αποτελεί το βασικό σχεδιαστικό όργανο εξειδίκευσης της εκπαίδευσης και της έρευνας σε συγκεκριμένες και εξειδικευμένες επιστημονικές κατευθύνσεις. Τον σχεδιασμό αυτό δεν είναι δυνατόν να κάνει κανένα ευρύτερο μη εξειδικευμένο όργανο που θα συγκροτείται από μέλη όχι μόνο διαφορετικών επιστημονικών αλλά και άλλου τύπου ενδιαφερόντων και συμφερόντων.

Προτείνουμε:

A. Οι Τομείς να αποτελέσουν τα λεγόμενα Προγράμματα Σπουδών

B. Να θεσμοθετηθεί η εντός του τομέα λειτουργία οργανωμένων ομάδων εργασίας. Η χρηματοδότηση θα πρέπει αν γίνεται πλέον αναλόγως της επίτευξης των ερευνητικών και εκπαιδευτικών στόχων των ομάδων του Τομέα. Μέσω αυτής της λειτουργίας θα αναδεικνύονται και τα πρόσωπα αποκαθιστώντας έτσι και το περί δικαίου αίσθημα του κάθε εργαζόμενου σκληρά πανεπιστημιακού.

Στην αναλυτική πρόταση που σας έχουμε στείλει (επισυνάπτεται) προτείνουμε τα επόμενα τα οποία θεωρούμε ότι είναι αναγκαία να συμπεριληφθούν στο σχέδιο νόμου:

Γενική Συνέλευση του Τομέα

Είναι η βασική και θεμελιακή μονάδα διοίκησης. Συμμετέχουν ισότιμα, όλο το ΔΕΠ και εκπρόσωποι του τεχνικού και διοικητικού προσωπικού, των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών.

- 1. Εκλέγει με καθολική ψηφοφορία τον Διευθυντή του Τομέα.*
- 2. Έχει την ευθύνη κατάρτισης λεπτομερούς 5ετους εκπαιδευτικού και ερευνητικού σχεδιασμού.*
- 3. Προσφέρει το εκπαιδευτικό έργο που του αναθέτει το Τμήμα (μαθήματα) στο πλαίσιο του πρώτου δευτέρου και τρίτου έτους σπουδών (σε περίπτωση τετραετών σπουδών).*
- 4. Καταρτίζει κατ' αποκλειστικότητα το αναλυτικό πρόγραμμα (και την στήριξή του) του τετάρτου έτους σπουδών, του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών και του κύκλου PhD, της ερευνητικής δραστηριότητάς του.*
- 5. Εγκρίνει το εξατομικευμένο πρόγραμμα μαθημάτων που οι τριμελείς επιτροπές εκπόνησης PhD προτείνουν για κάθε υποψήφιο εξειδικευμένα.*

6. Έχει την αρμοδιότητα επίλυσης κάθε προβλήματος του Τομέα στα πλαίσια της κρατούσης νομοθεσίας.
7. Αποφασίζει για την αποδοχή ή όχι των όρων χορηγίας στον Τομέα, Ερευνητικές ομάδες ή πρόσωπα του Τομέα.
8. Έχει στην ευθύνη του την χρήση και την ασφάλεια των χώρων που του έχει κατανείμει κατ' αποκλειστικότητα το Τμήμα
9. Ο Τομέας με επιτροπή την οποία συγκροτεί καταρτίζει τον βαθμό αξιολόγησης του προσωπικού του, οποιασδήποτε βαθμίδας και τομέα δραστηριότητας.
10. Ο Τομέας αποτελεί το πρωτοβάθμιο πειθαρχικό όργανο για όλα τα μέλη του. Κάθε ανώτερη διοικητική μονάδα αποτελεί τόσο αυτόνομο, όσο και υψηλότερου βαθμού πειθαρχικό όργανο το οποίο εξετάζει σε ανώτερο βαθμό τις αποφάσεις των κατώτερων οργάνων.
11. Η Γενική Συνέλευση του Τομέα σε ειδικές συνεδριάσεις της μπορεί να συζητά και να εκδίδει κείμενα θέσεων για ευρύτερα κοινωνικά θέματα.

Για κάθε θέμα για το οποίο υπάρχει αμφιβολία ο Διευθυντής του Τομέα απευθύνεται, μέσω του Δ.Σ του Τμήματος (βλέπε κατωτέρω), στις αντίστοιχες πανεπιστημιακές διοικητικές υπηρεσίες (Οικονομικές, Διοικητικές, Νομικές, κλπ). Το Τμήμα απλά διεκπεραιώνει τα αιτήματα και δεν εκφράζεται επ' αυτών.

Όπως είναι φανερό η Συνέλευση του Τομέα με βάση την πρότασή μας αποτελεί ένα πραγματικό κύτταρο δημοκρατίας αλλά και ουσιαστικής προώθησης των εκπαιδευτικών και επιστημονικών προτεραιοτήτων, χωρίς την δυνατότητα παρέμβασης άλλων παραγόντων και σκοπιμοτήτων.

Στο πλαίσιο μιας τέτοιας δομής οι κακές ή καλές αποφάσεις και δράσεις έχουν συγκεκριμένη πατρότητα και δεν χάνονται σε δαιδαλώδεις διοικητικές διαδρομές. Με τον τρόπο αυτό μπορούν εύκολα να διορθώνονται ή να προσαρμόζονται.

Το Τμήμα

ΠΡΟΣΟΧΗ Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος να αντικατασταθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος το οποίο ήδη υπάρχει σαν θεσμός

Οι γενικές συνελεύσεις των μέχρι σήμερα λειτουργούντων Τμημάτων αποτελούν την βάση της κακής, ανεύθυνης και αντιδεδοντολογικής λειτουργίας των Πανεπιστημίων. Η δημοκρατικοφανής λειτουργία τους ακολουθεί τους κανόνες μιας ευρύτερης κοινωνικής αντίληψης σύμφωνα με την οποία οι σημαντικές αποφάσεις παίρνονται στο παρασκήνιο και επιβάλλονται με όπλο την παροχή ή όχι ψήφου εκλογής ή εξέλιξης του προσωπικού, της κατανομής κονδυλίων, πρόσθεση ή αφαίρεση μαθημάτων κλπ. Όπως και σε όλες τις δημοκρατικοφανείς διαδικασίες άλλων κοινωνικών ομάδων (κόμματα, κοινοβούλιο, συνδικαλιστικές οργανώσεις) οι παρασκηνιακές διαβουλεύσεις και πιέσεις δεν αποδεικνύονται, άρα και καταδικάζονται όταν καταγγελούν.

Μια ουσιαστική τομή-σταθμός που προβλέπει το σχέδιο νόμου είναι η αφαίρεση κάποιων αρμοδιοτήτων που αποτελούσαν θέματα πίεσης που ασκείτο στους πανεπιστημιακούς. Πρώτον η αφαίρεση της δυνατότητας κρίσης για εξέλιξη και διορισμό (γίνεται μόνο από ειδικούς με συγκεκριμένα κριτήρια που δε αλλάζουν από υποψήφιο σε υποψήφιο) και δεύτερον η οργάνωση μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών (Τα μαθήματα και οι διδάσκοντες ορίζονται με βάση αντικειμενικά κριτήρια από ειδικούς μόνο)

Προσπάθεια αντιμετώπισης των προηγούμενων προβλημάτων επιχειρείται σε προηγούμενο κείμενο που καταθέσαμε περί της δομής του Τμήματος. Στόχος

είναι η κατάργηση των κομματικοποιημένων ή προσωποπαγών και εν γένει αντιδεδοντολογικών διαδικασιών εκλογής προέδρου και οργάνων και των όποιων μεθοδεύσεων λήψης αποφάσεων. Οι δομές αυτές οδηγούν στην άνευ όρων και ορίων αναζήτηση ψήφων και τον εγκλωβισμό τόσο του προέδρου του Τμήματος όσο και των σημερινών μελών της γενικής συνέλευσης στα κελεύσματα ολιγαρχικών και απολυταρχικών δομών. Με τον τρόπο αυτό ο πανεπιστημιακός δάσκαλος αποκτά ξανά την δυνατότητα ελεύθερης έκφρασης και δράσης.

Η πρότασή μας είναι η Γενική Συνέλευση του Τμήματος να αντικατασταθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος το οποίο ήδη υπάρχει σαν θεσμός

Επιμένουμε ότι στο σχέδιο νόμου πρέπει να περιληφθούν οι προτάσεις που ήδη έχουμε κάνει και είναι οι επόμενες:

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος

Στο Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος συμμετέχουν:

1. Οι Διευθυντές των Τομέων (Προγραμμάτων Σπουδών) οι οποίοι εκπροσωπούν και εκφράζουν τόσο την προσωπική τους άποψη αλλά συγχρόνως μεταφέρουν τις αποφάσεις των Τομέων τους
2. Περιορισμένος αριθμός εκπροσώπων του ΔΕΠ, οι οποίοι εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία από κοινό ψηφοδέλτιο υποψηφίων όλων των Τομέων και όχι κατά Τομέα όπως σήμερα. Οι εκπρόσωποι αυτοί ΔΕΝ πρέπει να εκπροσωπούν τους ιδιαίτερους Τομείς τους αλλά το Τμήμα συνολικά. Σαν παράδειγμα αναφέρουμε τους βουλευτές. Εκλέγονται ανά εκλογική περιφέρεια, αλλά εκπροσωπούν το Ελληνικό Έθνος.
3. Εκπρόσωπο του τεχνικού και διοικητικού προσωπικού
4. Εκπρόσωπο των προπτυχιακών φοιτητών.
5. Εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών

Σε μια πρώτη συνεδρίαση του Το Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος εκλέγει τον Πρόεδρό του ο οποίος, εκτός των άλλων:

1. Αποτελεί την προς τα έξω έκφρασή του Διοικητικού Συμβουλίου
2. Προϊσταται των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος (πχ Γραμματεία) των υπηρεσιών εκπαίδευσης (πχ Βιβλιοθήκη, Πανεπιστημιακό Αστεροσκοπείο, διατμηματικές εκπαιδευτικές διαδικασίες κλπ, εργαστήρια κλπ) και των μονάδων έρευνας (Ινστιτούτα) ως επιβλέπον. Τις τελικές αποφάσεις για όλα τα ανωτέρω παίρνει του Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος.
3. Συμμετέχει στη Συνέλευση της Σχολής μεταφέροντας και εκφράζοντας τόσο τις προσωπικές του απόψεις όσο και τις αποφάσεις του Τμήματος.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος:

1. Συγκροτεί επιτροπές προκειμένου να εκπονήσει προτάσεις σε όσα θέματα αποφασίζει ότι βρίσκονται στις προτεραιότητές του
2. Συντάσσει και παρακολουθεί την εξέλιξη των προγραμμάτων σπουδών του πρώτου, δεύτερου και τρίτου έτους σπουδών (σε περίπτωση 4ετών πανεπιστημιακών Σπουδών).
3. Επιλαμβάνεται οποιουδήποτε θέματος, στα πλαίσια της κειμένης νομοθεσίας, που αφορά το Τμήμα, εκτός των θεμάτων που η αποκλειστική αρμοδιότητα αφορά την Σχολή ή τους Τομείς.
4. Αποτελεί δευτεροβάθμιο πειθαρχικό όργανο
5. Αποφασίζει για την αποδοχή ή όχι για την αποδοχή ή όχι των όρων χορηγίας στο Τμήμα. Ομοίως εξετάζει τις αντίστοιχες αποφάσεις των

Τομέων και αν δεν συμφωνεί παραπέμπει το Θέμα στο ανώτερο όργανο (Συμβούλιο της Σχολής) προκειμένου να αποφανθεί τελεσίδικα.

6. Μέσω των 5ετών προγραμμάτων εκπαίδευσης και έρευνας εκπονεί το 5ετές πρόγραμμα του τμήματος.
7. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος σε ειδικές συνεδριάσεις του μπορεί να συζητά και να εκδίδει κείμενα θέσεων για ευρύτερα κοινωνικά θέματα.

Όπως είναι προφανές οι πιο πάνω αρμοδιότητες είναι ενδεικτικές. Το σύνολο των αρμοδιοτήτων είναι αποτέλεσμα διαβούλευσης, όμως αυτές δεν πρέπει να καταστρατηγούν τους βασικούς στόχους αυτής της δομής.

Η Σχολή

ΠΡΟΣΟΧΗ Ο κοσμήτορας δεν πρέπει να διορίζεται αλλά να εκλέγεται από το ευρύτερο όργανο του Συμβουλίου της Σχολής

Η γενικότερη σύλληψη αν και πολύ ενδιαφέρουσα παρουσιάζει ένα βασικό λειτουργικό μειονέκτημα το οποίο μπορεί να δυναμιτίσει ολόκληρο το νομοσχέδιο. Το πρόβλημα έγκειται στον πως εκλέγεται ο κοσμήτορας. Όπως γνωρίζεται σε κάθε πόλεμο υπάρχουν τα αίτια και οι αφορμές. Στην παρούσα περίπτωση ο τρόπος επιλογής του Κοσμήτορα μπορεί να αποτελέσει την αφορμή μιας ρήξης που θα οδηγήσει στο μηδενισμό μιας πολύ μεγάλης προσπάθειας αναμόρφωσης των διοικητικών δομών του Πανεπιστημίου.

Όπως ήδη αναφέραμε η απρόσκοπτη, και χωρίς μεγάλα προβλήματα εφαρμογή του νόμου μέχρι το επίπεδο της Σχολής; αποτελεί το κλειδί εφαρμογής, έστω μέσω εντάσεων, των βασικών αρχών του νόμου. Αυτό σημαίνει ότι μέχρι το επίπεδο της Σχολής πρέπει να υπάρχει πλήρης δημοκρατική διοίκηση. Ως εκ τούτου ο κοσμήτορας δεν μπορεί να διορίζεται και μάλιστα από όργανα τα οποία βάζονται. Η διοικητικές δομές μέχρι την Σχολή δεν πρέπει να συναρτήσουν διαλυτικές αντιδράσεις. Ο κοσμήτορας πρέπει να εκλέγεται από το ευρύτερο όργανο του Συμβουλίου της Σχολής.

Για το λόγο αυτό επιμένουμε ότι στο τελικό σχέδιο νόμου θα πρέπει να συμπεριληφθούν οι προτάσεις μας που έχουν ήδη κατατεθεί και αναφέρουν ειδικότερα:

Το Συμβούλιο της Σχολής

Η Σχολή θα πρέπει να αποτελεί το πρώτο ουσιαστικό και μεγάλης κλίμακας όργανο του Πανεπιστημίου. Η δομή της πρέπει να παραπέμπει σε μια μικρογραφία της δομής ενός Πανεπιστημίου εξειδικευμένης επιστημονικής κατεύθυνσης.

Σε μελλοντικό χρόνο, αν οι συνθήκες (οικονομικοί πόροι, επίπεδο οργάνωσης και στελέχωσης) και οι ανάγκες το επιβάλουν (πχ αν το Πανεπιστήμιο έχει μεγεθυνθεί υπέρμετρα με αποτέλεσμα την δυσλειτουργία του σε πολλά επίπεδα) θα πρέπει να μπορεί να λειτουργήσει ως αυτόνομη Πανεπιστημιακή μονάδα.

Στο Συμβούλιο της Σχολής συμμετέχουν:

1. Οι πρόεδροι των Δ.Σ των Τμημάτων οι οποίοι μεταφέρουν εκτός της προσωπικής τους άποψης τις επικυρωμένες θέσεις των προγραμμάτων σπουδών τους (σημερινών Τομέων).
2. Περιορισμένος αριθμός εκπροσώπων του ΔΕΠ, οι οποίοι εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία από κοινό ψηφοδέλτιο υποψηφίων όλων των Τμημάτων και όχι κατά Τμήμα. Οι εκπρόσωποι αυτοί ΔΕΝ πρέπει να εκπροσωπούν τα Τμήματά τους αλλά το Τμήμα συνολικά. Σαν παράδειγμα

αναφέρουμε τους βουλευτές. Εκλέγονται ανά εκλογική περιφέρεια, αλλά εκπροσωπούν το Ελληνικό Έθνος.

3. Εκπρόσωπος του τεχνικού και διοικητικού προσωπικού
4. Εκπρόσωπος των προπτυχιακών φοιτητών.
5. Εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών
6. Περιορισμένο αριθμό μεγάλων ή σημαντικών χορηγών των Τομέων ή των Τμημάτων ή της Σχολής με δικαίωμα μόνο λόγου.
7. Εκπροσώπους των επιστημονικών Οργανώσεων της περιοχής του πανεπιστημίου με δικαίωμα μόνο λόγου.
8. Παραγωγικούς φορείς το αντικείμενο των οποίων άπτεται του αντικείμενου της Σχολής με δικαίωμα μόνο λόγου.

Σε μια πρώτη συνεδρίαση του Συμβουλίου της Σχολής εκλέγει τον Κοσμήτορα ο οποίος προεδρεύει του Συμβουλίου της Σχολής και την εκπροσωπεί στο Πρυτανικό Συμβούλιο (βλέπε κατωτέρω)

Το Συμβούλιο της Σχολής έχει τον τελικό λόγο για κάθε θέμα που αφορά τη Σχολή, τα Τμήματα και τους Τομείς της ευθύνης του. Σε περίπτωση διαφωνιών παραπέμπει το θέμα σε αρμόδια παράπλευρα πανεπιστημιακά όργανα (οικονομικές ή νομικές υπηρεσίες κλπ) ή ανώτερες διοικητικές μονάδες.

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Συμβουλίου του Τμήματος είναι:

1. Ο καθορισμός του προγράμματος σπουδών του πρώτου έτους σπουδών (στην περίπτωση της πρότασης του Υπουργείου Παιδείας).
2. Με βάση τα 5ετή προγράμματα έρευνας και εκπαίδευσης των τμημάτων η σύνταξη των 5ετών προγραμμάτων του Τμήματος.
3. Εποπτεία όλων των δράσεων των Τμημάτων
4. Η Οικονομική διαχείριση
5. Η εποπτεία και ο συντονισμός όλων των διατμηματικών εκπαιδευτικών και ερευνητικών δράσεων.
6. Η συγκρότηση τριτοβάθμιου πειθαρχικού οργάνου.
7. Έχει την ευθύνη της λειτουργίας των χώρων και των υπηρεσιών της ευθύνης του.
8. Το Συμβούλιο της Σχολής σε ειδικές συνεδριάσεις της μπορεί να συζητά και να εκδίδει κείμενα θέσεων για ευρύτερα κοινωνικά θέματα.

Όπως είναι προφανές οι πιο πάνω αρμοδιότητες είναι ενδεικτικές. Το σύνολο των αρμοδιοτήτων, λόγω της κρισιμότητας της Πανεπιστημιακής αυτής μονάδας πρέπει είναι αποτέλεσμα διαβούλευσης, όμως αυτές δεν πρέπει να καταστρατηγούν τους βασικούς στόχους αυτής της μονάδας.

Γενικότερες Παρατηρήσεις επί του σχεδίου νόμου

ΠΡΟΣΟΧΗ

1. Ο πρύτανης πρέπει να συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου και να προεδρεύει του Συμβουλίου.
2. Στα όργανα δεν πρέπει να συμμετέχουν κληρικοί ή εκπρόσωποί τους με την θεσμική τους ιδιότητα
3. Στα όργανα μπορούν να συμμετέχουν επιχειρηματίες μόνο αν είναι μεγάλοι ευεργέτες
4. Προσοχή στις μεταβατικές διατάξεις που αφορούν το υπάρχον προσωπικό. Αυτοί θα κληθούν να εφαρμόσουν το νομο.

1. Ο Πρύτανης βάση του σχεδίου νόμου είναι η ανώτατη κεφαλή του Ιδρύματος και εκλέγεται από το Συμβούλιο. Παρόλο όμως που είναι ο ανώτατος προϊστάμενος του Ιδρύματος συμμετέχει στο συμβούλιο μόνο με δικαίωμα λόγου!!!! Είναι δηλαδή σαν ο αρχηγός ενός κόμματος να

εκλέγεται από το συνέδριο του κόμματος και μετά την εκλογή του να μην έχει δικαίωμα ψήφου στις όποιες ψηφοφορίες του συνεδρίου. Ο πρύτανης καλώς ή κακώς εκλέγεται από το συμβούλιο. Αυτό σημαίνει ότι μετά την εκλογή του άρχει του Πανεπιστημίου, δηλαδή συμμετέχει ισότιμα στο συμβούλιο και προεδρεύει των συνεδριάσεών του. Σε αντίθετη περίπτωση είναι πρύτανης διοικητικός υπάλληλος ανδρικού φύλου.

Αυτή η αίσθηση περί πρυτάνεως ανδρικού φύλου ενισχύεται όταν η εκλογή του εξαρτάται εμμέσως και από κοσμητόρες τους οποίους έχει επιλέξει το συμβούλιο (βλέπε ανωτέρω). Ο πρύτανης πρέπει να είναι ο ανώτατος άρχων του Ιδρύματος κάτω από τον αυστηρό έλεγχο της Πανεπιστημιακής κοινότητας και της ευρύτατης κοινωνικής δομής. Ομοίως πρέπει να είναι ο κύριος σύνδεσμος μεταξύ πρυτανικών αρχών και συμβουλίου.

2. Στα όργανα του Ιδρύματος ή στα εκλεκτορικά σώματα, δεν μπορούν να συμμετέχουν κληρικοί υπό την ιδιότητα του εκκλησιαστικού παράγοντα της περιοχής. Ο διαχωρισμός Επιστήμης και Θεολογίας πρέπει να είναι κανόνας απαράβατος στα πλαίσια ενός νέου Πανεπιστημίου
3. Στα όργανα του Ιδρύματος δεν μπορούν να συμμετέχουν επιχειρηματίες αν δεν είναι μεγάλοι ευεργέτες του Πανεπιστημίου, κάποιας Σχολής, κάποιοι συγκεκριμένου προγράμματος σπουδών ή κάποιας ερευνητικής ομάδας.
4. Μεγάλη προσοχή πρέπει να δοθεί στις μεταβατικές διατάξεις που αφορούν το υπηρετούν προσωπικό το οποίο και θα επωμισθεί, για αρκετά χρόνια, την εφαρμογή του προσεχούς νόμου
5. Τέλος επειδή πολύς λόγος γίνεται για το τι σημαίνει Δημοκρατία στα Πανεπιστήμια, χωρίς κανέναν πολιτικό παράγοντα να έχει την τόλμη να αντιπαρατεθεί καθαρά και ξάστερα υπενθυμίζω αυτά τα οποία έχουμε αναφέρει στην αναλυτική πρόταση που έχουμε καταθέσει για την δομή των ΑΕΙ :

«Ο τρόπος διοίκησης των πανεπιστημίων, δεδομένων των ευρύτερων «δογματικών» αντιλήψεων της ελληνικής κοινωνίας, αποτελεί ένα πολύπλοκο θέμα με βαθιές ιδεολογικές ρίζες.

Τα βασικά ιδεολογικά προβλήματα που αντιστρατεύονται τις όποιες ουσιαστικές πανεπιστημιακές αλλαγές είναι τα επόμενα δύο:

1. Το πρώτο πρόβλημα είναι η αντίληψη της Ελληνικής Κοινωνίας περί του ρόλου του συνδικαλιστικού κινήματος, όπως διαμορφώθηκε μετά την μεταπολίτευση.

Ο ρόλος του συνδικαλιστικού κινήματος έπαψε να είναι απλά προστατευτικός των δικαιωμάτων των εργαζομένων και διεκδικητικός με στόχο τους καλλίτερους όρους εργασίας και αμοιβών των εργαζομένων. Το Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα, επιλέγοντας σιωπηλά το αυτοδιαχειριστικό σοσιαλιστικό μοντέλο (ή μοντέλο Κοινωνικοποίησης), επέβαλε την συμμετοχή των εργατικών συνδικάτων σε όλα τα όργανα διοίκησης των παραγωγικών μονάδων.

Στο πλαίσιο όμως μιας ανέτοιμης, σε πολλά επίπεδα, ελληνικής κοινωνίας, διαστρεβλώθηκαν τα θετικά στοιχεία μιας τέτοιας πολιτικής επιλογής και τα επιμέρους συνδικαλιστικά όργανα μετατράπηκαν σε κομματικά παραρτήματα εξυπηρετώντας βασικά μικρόθωρες ψηφοθηρικές ή προσωπικές πολιτικές.

Μέσα σε αυτή την «ασθενή» κοινωνικοπολιτική ατμόσφαιρα οι συνδικαλιστικές ηγεσίες, μέσα στο «άγχος» τους να ανελιχθούν στις κομματικές δομές και αναζητώντας την ψήφο του «λαού» τους, με κάθε μέσον, ακόμα και βίαιο, μετατράπηκαν σε «κομματάρχες» ολιγαρχικών και συντεχνιακών δομών, αγνοώντας τις ευρύτερες κοινωνικές, παραγωγικές και εθνικές προτεραιότητες του συνόλου των εργαζομένων, ασχέτως συντεχνιών, παρατάξεων και κομμάτων.

2. Το δεύτερο πρόβλημα είναι η δημιουργηθείσα ψευδαίσθηση περί δημοκρατικών συλλογικών διαδικασιών.

Στην πραγματικότητα, πριν την συλλογική έκφραση, οι αποφάσεις, καλώς ή κακώς, έχουν συζητηθεί και σε πολλές περιπτώσεις προαποφασιστεί, μέσα στις δομές μικρών ολιγαρχικών ομάδων που γνωρίζουν «πολλά περισσότερα» από όσα «επιτρέπεται» να γνωρίζουν οι συμμετέχοντες στα δήθεν «δημοκρατικά όργανα λήψης αποφάσεων». Οι όποιες αποφάσεις των ολιγαρχικών αυτών ομάδων γίνεται προσπάθεια να στηριχθούν από τα μέλη των συλλογικών οργάνων, όχι πάντα με βάση την αναγκαιότητα, την λογική συγκρότηση και την εντιμότητά τους, αλλά πολλές φορές στη βάση προσωπικών ή συντεχνιακών ωφελημάτων.

Σε ιδεολογικό επίπεδο, η ψευδαίσθηση μιας κοινωνικής ισότητας, που δημιουργείται μέσω αυτών των πλαστών δημοκρατικών διαδικασιών, δίνει αρκετές ευκαιρίες σε όλους, άσχετα ποιοτικού ή ποσοτικού περιεχομένου, για μια κοινωνική και επαγγελματική ανέλιξη μέσα σε ένα προκαθορισμένο σύστημα ελαστικών αξιών, που εύκολα προσαρμόζονται στις ανάγκες των κοινωνικών, προσωπικών, συντεχνιακών και κομματικών σκοπιμοτήτων.

Η χαρακτηριστική πλάνη που δημιουργεί αυτό το σαθρό σύστημα είναι ότι, «όλοι έχουν ισοδύναμη γνώμη, άποψη και ψήφο επί παντός του επιστητού, ακόμα και για θέματα που δεν κατέχουν, ή «πονηρά και επιλεκτικά ενημερώνονται» λίγες μόλις στιγμές πριν τις «διαδικασίες» λήψης αποφάσεων.

Σημαία της λογικής αυτής είναι «η κοινή ανθρώπινη λογική» η οποία μπορεί να δώσει λύση από τα οικονομικά προβλήματα του κράτους, μέχρι τα θέματα παραγωγικότητας, εισαγωγής υψηλής τεχνολογίας ή της εθνικής εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας.

Οι πολίτες μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο περισσότερο από τη δυνατότητα, ή την ορθότητα των αποφάσεων που παίρνονται, ενδιαφέρονται για αυτές καθ' αυτές τις διαδικασίες σαν μέσο προσωπικής, κοινωνικής και επαγγελματικής τους καταξίωσης και επιβεβαίωσης.

Τα δύο αυτά προβλήματα ταλανίζουν και τις διοικητικές δομές των πανεπιστημίων επιβάλλοντας την συνδιοίκηση και τις πλαστές δημοκρατικές διαδικασίες που επιτρέπουν την ατομική ανέλιξη προσώπων και συμφερόντων.

Όπως είναι προφανές δεν είναι δυνατή η ανατροπή αυτών των ιδεοληψιών μονομερώς στον πανεπιστημιακό χώρο.

Θα πρέπει να διατυπωθεί ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο για το σύνολο της Ελληνικής κοινωνίας και να εφαρμοστεί όχι μόνο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αλλά στο σύνολο της ελληνικής κοινωνικής δομής.